

MANIFESTUL PROFESIONIȘTILOR MEDIULUI CONSTRUIT

Solicitări adresate candidaților la alegerile prezidențiale și parlamentare 2024 formulate de Ordinul Arhitecților din România

2024 este anul scrutinelor, la toate nivelurile, în multe țări europene sau din alte părți ale lumii, inclusiv în România, unde trecem prin toate categoriile de alegeri, de la euro-parlamentare la prezidențiale, parlamentare și locale. Într-un astfel de an credem că este important să reamintim temele și acțiunile necesare pentru creșterea calității mediului nostru construit, mediul nostru de viață, care trebuie să se afle pe agenda fiecărui politician – candidat sau ales.

În perioada 24 noiembrie - 8 decembrie 2024 vor avea loc alegerile parlamentare și prezidențiale. Atât viitorii legiuitori, cât și Președintele României au un rol esențial în procesul legislativ, ca inițiatori și elaboratori ai textelor de lege și respectiv ca filtru de oportunitate și constituționalitate, precum și în formarea executivului care are rolul să implementeze politicile cu care au candidat.

În această perioadă aleșii locali și-au început mandatele, noi sau reînnoite, iar de ei depinde în mare măsură elaborarea strategiilor de dezvoltare a localităților, care includ și investițiile publice în construcții și mediul construit.

În acest context excepțional, Ordinul Arhitecților din România (OAR) și-a consultat membrii și a formulat un Manifest care reflectă nevoile sectorului și așteptările profesioniștilor și pe care îl înaintează candidaților și aleșilor.

I. POLITICI PUBLICE

Exigențele mediului construit trebuie integrate în toate politicile publice

Includerea arhitecturii, urbanismului și amenajării teritoriului în toate politicile publice sectoriale – de la transporturi, la sănătate și de la turism, la educație – într-o abordare integrată și interdisciplinară.

Este necesară adoptarea unei politici naționale de arhitectură

Adoptarea unei politici naționale de arhitectură, în acord cu angajamentul asumat în anul 2019 de Ministerul Dezvoltării prin semnarea Declarației comune pentru crearea unei viitoare politici de arhitectură în România [1].

II. LOCUIRE

Statul trebuie să garanteze accesul tuturor cetățenilor la o locuire de calitate

Regândirea implicării statului în problematica locuirii de urgență, locuirii sociale, și locuirii accesibile, în sensul asigurării accesului la locuire decentă pentru oricine, ca drept fundamental și menținerii texturii sociale diversificate în orașele noastre, în opoziție cu fenomene precum gentrificarea și excluziunea.

Locuirea de calitate trebuie susținută prin lege și aplicată prin programe eficiente

Actualizarea legislației, cu adoptarea sau îmbunătățirea programelor de finanțare a locuințelor, incluzând criterii de calitate precum normele de dotări suport ale locuinței, corelate cu densități și tipuri de zone, neutralitate energetică la construire sau renovare, accesibilitatea fizică și proiectarea incluzivă.

Strategia Națională a Locuirii trebuie pusă în aplicare sistematic

Operaționalizarea Strategiei Naționale a Locuirii și instituirea unui program de finanțare trans-ministerial (între ministerele responsabile cu dezvoltarea, protecția socială, educația, energia, mediul) vizând creșterea accesului la locuințe decente și abordabile economic și sprijinirea primăriilor în elaborarea politicilor locale de locuire, incluzând obiective și criterii de calitate arhitecturală și urbanistică.

III. ACHIZIȚII PUBLICE BAZATE PE CALITATE

Concursul de soluții trebuie să devină procedură obligatorie pentru marile investiții publice

Introducerea concursului de soluții ca procedură obligatorie pentru achiziția proiectelor ample de arhitectură și urbanism, cu respectarea recomandărilor Uniunii Internaționale a Arhitecților (UIA).

Calitatea trebuie să fie criteriu definitoriu pentru atribuirea contractelor publice

Îmbunătățirea aplicării criteriului „cel mai bun raport-calitate preț” pentru achizițiile publice din sectorul construcțiilor, prin definirea clară a conceptului de calitate a arhitecturii și mediului construit și elaborarea unei metodologii riguroase și transparente de punctare, care să includă aspecte de neutralitate climatică, sustenabilitate, inovație, eficiență energetică și impact asupra comunității în procesul de selecție.

Calitatea nu poate fi urmărită corespunzător în procedurile *design & build* și cu atât mai puțin în cazul contractelor-cadru – aceste proceduri nu trebuie aplicate pentru investițiile publice în domeniul construcțiilor și mediului construit.

Capacitatea administrativă privind achizițiile publice trebuie să crească

Formarea și certificarea funcționarilor publici implicați în achiziții publice, pentru a asigura înțelegerea principiilor de calitate și sustenabilitate a mediului construit.

Stabilirea unor echipe de experți independenți pentru monitorizarea și evaluarea proiectelor majore.

Definirea investițiilor publice în construcții trebuie făcută cu contribuția profesioniștilor

Crearea unui mecanism legal care să garanteze implicarea arhitecților și urbanistilor în faza de concepție a proiectelor publice (faza de programare), pentru asigurarea unei bune corelări cu planificarea teritorială și urbanistică și pentru a integra în mod corespunzător exigențele de calitate a mediului construit.

IV. MEDIU ȘI SUSTENABILITATE

Instrumentele dezvoltării urbane sustenabile trebuie actualizate

Dezvoltarea durabilă a localităților prin planificare urbană, implementarea unor soluții și infrastructuri diverse de mobilitate urbană și reducerea distanțelor parcurse

pentru accesarea serviciilor esențiale, prioritizarea renovării construcțiilor față de desființare și edificare de construcții noi, conservarea spațiilor verzi.

Angajarea pe drumul neutralității climatice a orașelor din România

Aplicarea programată și concertată a principiilor și metodelor de atingere a neutralității climatice în cel puțin 10 orașe din România până la orizontul 2035 și difuzarea continuă a bunelor practici rezultate de aici în cât mai multe orașe și comunități.

V. PATRIMONIUL NATURAL ȘI CULTURAL

Statul trebuie să devină garant de facto și exemplu pentru protejarea patrimoniului cultural

Statul, prin instituțiile sale, trebuie să dea un mesaj clar privind protejarea și punerea în valoare a patrimoniului natural și cultural, prin investiții coerente și prin acțiuni sistematice de recuperare, restaurare și punere în circuit public a clădirilor istorice valoroase pe care le administrează în numele cetățenilor. Statul trebuie să dea exemplu, să fie un model pentru cetățenii săi.

Vocea societății civile dedicată patrimoniului cultural trebuie ascultată

Punerea în aplicare a acțiunilor și propunerilor formulate în Manifestul pentru protejarea patrimoniului din România [2], semnat de peste 60 de organizații de profil, între care și OAR, instituții și specialiști din domeniu și crearea instrumentelor legale pentru îmbunătățirea cadrului de protecție și valorificare a patrimoniului din România.

VI. ANGAJAMENT PENTRU COLABORARE INSTITUȚIONALĂ

Organizațiile profesionale pot fi și trebuie să fie partenerii statului în elaborarea de politici și legislație

Implicarea activă a Ordinului Arhitecților din România și a celorlalte asociații profesionale în elaborarea de politici publice în domeniul construcțiilor, arhitecturii, urbanismului și amenajării teritoriului și a peisajului trebuie recunoscută și susținută.

Legiuitorul a înzestrat OAR cu atribuția de a contribui la elaborarea reglementărilor legislative și normative în materia construcțiilor. Prin ministerul de resort și participările la lucrările tehnice din Parlament, OAR este un partener profesionist și esențial pentru dezvoltarea de politici publice de calitate, fundamentate.

VII. DIGITALIZARE

Digitalizarea sectorului construcțiilor trebuie accelerată

Continuarea eforturilor de dezvoltare a sistemelor și de transparentizare și interconectare a bazelor de date ale statului, pentru creșterea operativității procedurilor de avizare și autorizare, precum și pentru eficientizarea procedurilor de control.

Operaționalizarea *cloud*-ului guvernamental, utilizarea la scară largă a sistemelor GIS pentru cartarea proprietăților, a reglementărilor urbanistice, rețelelor de utilități și a zonelor de risc pentru asigurarea predictibilității investițiilor și degrevarea autorităților locale de sarcini repetitive privind informarea.

Datele digitale trebuie să stea la baza dezvoltărilor arhitecturale și urbane

Construirea strategiilor de dezvoltare arhitecturală și urbană pornind de la date digitale integrate despre ocupare, trafic, natura terenului, accesul la utilități și alți indicatori relevanți.

Asigurarea accesului liber și gratuit al profesioniștilor la date teritoriale și cadastrale, pentru îmbunătățirea calității proiectelor, prin integrarea contextului fizic și a vecinătăților.

Ordinul Arhitecților din România (OAR) este organizația profesională înființată prin lege cu scopul de a ocroti interesele profesiei de arhitect, de a proteja și promova calitatea produsului de arhitectură și urbanism, de a urmări exercitarea competentă a profesiei și de a propune reglementări legislative și normative specifice.

OAR rămâne, ca și până acum, deschis și interesat de colaborarea cu autoritățile statului la toate nivelurile, pentru a atinge obiectivele sus-menționate și în general pentru asigurarea unui mediu construit de calitate, esențial pentru calitatea vieții fiecărui cetățean.

[1] <https://oar.archi/stiri/arhiva-4/un-pas-inainte-spre-o-politica-de-arhitectura-in-romania-de-ziua-mondiala-a-arhitecturii-s-a-lansat-volumul-future-shapers/>

[2] <https://oar.archi/evenimente-parteneri/manifest-pentru-protejarea-patrimoniului-din-romania/>